

Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν.

**Δωδεκαθεϊσμός –
Νεοπαγανισμός...
πλάνη του σκότους!**

Jesus Christ, Son of God, Savior

Ι Χ Υ Θ Σ

Ιησους	ι	Jesus
Χριστος	χ	Christ
Θεου	θ	of God
Υιος	υ	Son
Σωτηρ	ς	Savior

Οτι πάντες οί θεοί τῶν ἔθνῶν δαιμόνια. Ο δὲ κύριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν.

Ψαλμὸς 95, 5

Δωδεκαθεϊσμός – Νεοπαγανισμός... πλάνη του σκότους!

Εγώ εἶμι κύριος ὁ θεός σου ὅστις ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας. Οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς οὐδὲ μὴ λατρεύσης αὐτοῖς.

Ἐξοδος 20, 2-4

Ένα ιερό καθήκον, που θεόπνευστα έπραξε η Ορθόδοξη Εκκλησία, ως διάδοχος θρησκεία της ειδωλολατρίας. Πάτησε στις βάσεις της ειδωλολατρίας ο Χριστιανισμός και της έδωσε το πραγματικό, το αληθινό της περιεχόμενο. Είναι η ιστορική αυτή συνάντηση τού Ελληνισμού και Χριστιανισμού που συνοδοιπόρησαν αρμονικότερα και άλλαξαν τον ρου της παγκόσμιας ιστορίας.

Αυτή η ιερή ιστορική πραγματικότητα αγνοείται από μια δράκα ανοήτων νεκραναστών της θρησκευτικής παρακμής τού παρελθόντος, που αγνοούντες το πραγματικό βάθος της ελληνικής θεοσέβειας, την ιερότητα και το βάθος της ελληνικής γλώσσας προσπαθούν να επιστρέψουν στο έκτρωμα της πλάνης τού σκότους και της σκιάς τού θρησκευτικού θανάτου τού παρελθόντος.

Μήπως κάποιος θα 'βλεπαν με καλό μάτι να επανερχόταν και η πρότερα τού δωδεκαθέου λατρεία τού Κρόνου; Η αρχαία θρησκεία ήταν μια κατάσταση υποβάθμισης άξιων, όταν οι θεοί έπεφταν σε ευτελή επίπεδα.

Γι' αυτό και φωτεινά πνεύματα της αρχαιότητας («σπερματικός λόγος») αντέδρασαν δυναμικά σε αυτή την ανθρωπομορφική διαστροφή τού θείου. Αλήθεια, ποιος ηθικός χαρακτήρας θα δεχόταν με ταπεινές αδυναμίες τον «πατέρα των θεών» και μάλιστα ως ερωτύλο; Όλοι πρέπει να τιμάμε το παρελθόν μας, αλλά όχι με τρόπο που να υποτιμά τη νοη-μοσύνη μας. Δεν υπάρχει χώρος στην εποχή μας για νέους Ιουλιανούς, ούτε και για νέους Θεοδοσίους.

Η ιστορία έχει λάβει την πορεία της και ο Έλληνας έχει αγκαλιάσει τον Ορθόδοξο Χριστιανισμό, την Ορθοδοξία του και τη θεωρεί τροφό του και πνεύμονα του.

Ο Χριστιανισμός εμφανίστηκε σε εποχή πνευματικής παρακμής τού Ελληνισμού. Η αρχαία θρησκεία ήταν ένα συνοθύλευμα ανατολικών δοξασιών και η φιλοσοφία ένα αναμάσημα παλαιών απόψεων. Ο Χριστιανισμός έδωσε νέα ώθηση στον ελληνικό πολιτισμό.

Οι μεγάλες ιδέες της αρχαιότητας και τα ιδανικά της επιβίωσαν και μεταφέρθηκαν στη σημερινή Ελλάδα μέσω τού Χριστιανισμού. Ο Λεωνίδα έγινε Παλαιολόγος και Διάκος. Ο Σωκράτης έγινε Γεώργιος Πλήθων και Ρήγας Φεραίος. Ο Φειδίας έγινε Ανθέμιος και Θεόφιλος κ.λπ.

Οι Έλληνες άλλαξαν θρησκευτική λατρεία τέσσερις φορές αναζητώντας το αληθινό φως. Αυτό κατακτήθηκε τα τελευταία 2.000 χρόνια, οπότε η ευλογημένη χώρα μας (ο νέος περιούσιος λαός του Θεού), έγινε τόπος αγιασμού, καθώς εκατοντάδες Έλληνες άγιοι κοσμούν την Εκκλησία μας.

Λοιπόν, ας αναζητήσουν όλοι αυτοί οι θιασώτες του ειδωλολατρικού παρελθόντος την αλήθεια του Ευαγγελίου και πιστεύω ότι δεν θα απογοητευθούν. Εμείς οι Έλληνες είχαμε την τιμή να εκχριστιανίσουμε τόσους λαούς και να τους προσφέρουμε τον δρόμο της Αλήθειας του Ενός

Θεού, άλλα και τον πολιτισμό.

Για δύο χιλιάδες χρόνια ήδη ο Ελληνισμός έχει την ξεχωριστή του πορεία στον κόσμο μαζί με την Ορθοδοξία του. Το παρελθόν πρέπει να το τιμάμε με ειλικρίνεια και με σεβασμό. Όχι με θεατρινισμούς και κούφια λόγια. Δεν είναι τιμή στην ιστορία μας η προβολή κάποιων παρωχημένων περί των δώδεκα θεών αντιλήψεων που ήδη από τα πρώτα μεταχριστιανικά χρόνια είχαν παραφθαρεί και είχαν υποστεί την επιβολή ανατολικών δοξασιών, όπως της Ίσιδος και του Μίθρα.

Δυστυχώς, είναι αλήθεια ότι από τότε που έμειναν ασύδοτοι, να σκέφτονται, να μιλάνε και να εκφράζονται οι ανισόρροποι και τα μωρά του κόσμου, θα υποφέρουν οι γνωστικοί αν δεν ληφθούν σοβαρά μέτρα προστασίας του κοινωνικού συνόλου.

Ένα ιερό καθήκον, που θεόπνευστα έπραξε η Ορθόδοξη Εκκλησία, ως διάδοχος θρησκείας της ειδωλολατρίας. Πάτησε στις βάσεις της ειδωλολατρίας ο Χριστιανισμός και της έδωσε το πραγματικό, το αληθινό της περιεχόμενο. Είναι η ιστορική αυτή συνάντηση του Ελληνισμού και Χριστιανισμού που συνοδοιπόρησαν αρμονικότερα και άλλαξαν τον ρου της παγκόσμιας ιστορίας.

Εθυσαν δαιμονίοις καὶ οὐ θεῶ θεοῖς οἷς οὐκ ἤδεισαν καινοὶ πρόσφατοι ἤκασιν οὓς οὐκ ἤδεισαν οἱ πατέρες αὐτῶν.

Δευτερονόμιον 32, 17

**...Ουκέτι Φοίβος ἔχει καλύβην, ου
μάντιδα Δάφνην, ου παγάν
λαλέουσιν, απέσβετο και λάλον
ύδωρ**

***Τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστίν; ἢ ὅτι εἰδωλόν τί ἐστίν; Αλλ' ὅτι ἄ
θύουσιν [τὰ ἔθνη], δαιμονίοις καὶ οὐ θεῶ θύουσιν, οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς
τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. Οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον
δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. Ἡ
παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;***

Επιστολή Παύλου προς Κορινθίους Α' 10, 19-22

Η σχετική με τα είδωλα και την ειδωλολατρία πατερική γραμματεία είναι εκτενής και πολύ ενδιαφέρουσα. Κατά το μέγιστο μέρος της ή σχεδόν στο σύνολό της προέρχεται από την γραφίδα κορυφαίων διδασκάλων και θεολόγων, αυτών που κατά τους πέντε πρώτους αιώνες έθεσαν τις βάσεις της θεολογίας και διεμόρφωσαν την απλοϊκή πίστη των Χριστιανών, «το απλούν σέβας», σε δόγματα, σε διδασκαλία, άριστα διαρθρωμένη και συγκροτημένη, με τον Έλληνα λόγο, ώστε να είναι ευπρόσδεκτη από όλους, εγγραμμάτους και αγράμματους, υψηλή και απρόσβλητη από παρερμηνείες και καταδολιεύσεις των αντιπάλων της.

Ο Θεός οικονόμησε ώστε κατά την πρώτη αυτή περίοδο της διαδόσεως και θαυμαστής αυξήσεως του Χριστιανισμού κατά την σκληρή περίοδο των διωγμών, αλλά και την μετά ταύτα πρώτη περίοδο της ελευθερίας και της ανέσεως, να εμφανισθούν άνδρες κάτοχοι και της θύραθεν και της χριστιανικής παιδείας, οι οποίοι ανέλαβαν με επιτυχία το έργο της υποστηρίξεως και υπερασπίσεως του Χριστιανισμού μπροστά στις κακόβουλες και εμπαιθείς συκοφαντίες και επιθέσεις των κρατικών αρχών και των λογίων της παλαιάς θρησκείας των ειδώλων, του συνεχιζομένου μίσους των Ιουδαίων, αλλά και της εσωτερικής διαβρώσεως από ποικίλες αιρέσεις, ιουδαίζουσες ή ελληνίζουσες. Αναφερθήκαμε περιοριστικά στους πέντε πρώτους αιώνες, όχι διότι σ' αυτούς περιορίζεται η εμφάνιση Πατέρων, αφού κατά την ορθόδοξη πατρολογική θέση Πατέρες και Αγίους αναδεικνύουν όλες οι εποχές, αλλά διότι το θέμα των ειδώλων, η λατρεία των ειδώλων, έπαυσε μετά ταύτα στους επομένους δεκαπέντε αιώνες να απασχολεί την Εκκλησία και την θεολογία, λόγω της παντελούς επικρατήσεως του Χριστιανισμού και της αδυναμίας του Εθνισμού να επιβιώσει, έστω και παραδειγματικά σε κάποιες περιοχές, σε κάποιες κοινότητες, επαληθευθέντος πλήρως του χρησμού του Μαντείου των Δελφών:

Ουκέτι Φοίβος έχει καλύβην, ου μάντιδα Δάφνηνου παγάν
λαλέουσαν. απέσβετο και λάλον ύδωρ¹.

Ημπορούμε κάλλιστα την ύπαρξη της ειδωλολατρίας γενικώς να την περιορίσουμε μέχρι του τέλους του τετάρτου αιώνος, αφού το απονενομημένο και ουτοπικό διάβημα του Ιουλιανού να την επαναφέρει, μάλλον επέσπευσε το τέλος της, λόγω της τυραννίας και της φυγαδεύσεως της ειρήνης από την αυτοκρατορία, η οποία είχε βρη την εσωτερική της ενότητα και ευστάθεια κάτω από την χριστιανική πίστη. Ο ιδιόρρυθμος χαρακτήρας του Ιουλιανού και ο θολωμένος από την θρησκευτική μισαλλοδοξία νους του δεν του επέτρεπαν ούτε στοιχειώδη πολιτική ευθυκρισία, αφού εστράφη με σκληρούς διωγμούς εναντίον των Χριστιανών, οι οποίοι όμως τώρα δεν ήσαν μειονότητα, όπως κατά την περίοδο των διωγμών, αλλά πλειονότητα μέσα σε ένα εκχριστιανισμένο ακόμη και στους θεσμούς και στην οργάνωση κράτος.

Τις αρνητικές αυτές προϋποθέσεις του εγχειρήματος επισημαίνει ο Άγιος Γρηγόριος Θεολόγος, ο οποίος στους δύο στηλιτευτικούς του λόγους μας διαζωγραφεί άριστα το πρόσωπο και το έργο του Ιουλιανού, τον οποίο προσωπικά είχαν γνωρίσει στην Αθήνα αυτός και ο Μ. Βασίλειος κατά την διάρκεια των σπουδών τους.

Είχε διαβλέψει την κακή πορεία του ο Άγιος Γρηγόριος κρίνοντας από την ανώμαλη, άτακτη και νευρωτική συμπεριφορά του, και είχε πηφωναχτά «οίον κακόν η Ρωμαίων τρέφει»², πόσο μεγάλο κακό τρέφει το κράτος των Ρωμαίων. Θα ήταν καλύτερα, γράφει, να μη επαληθευθεί η πρόβλεψή του παρά να εμφανισθεί τέτοιο τέρας, που δεν εμφανίσθηκε ποτέ προηγουμένως, και να γεμίσει με συμφορές την οικουμένη.

Ήταν ο πρώτος Χριστιανός που διανοήθη να επαναστατήσει εναντίον του Θεού. μακάρι να μην είχε επιβληθή η συνταγματική του αλλαγή, ώστε οι μεν Χριστιανοί να ήσαν απηλλαγμένοι των ενοχλήσεων, το δε κράτος απηλλαγμένο του εμφυλίου σπαραγμού να ζη μέσα στην παλαιά ευδαιμονία και ενότητα. Το εγχείρημα πάντως του Ιουλιανού απέβη ευεργετικό τελικά για τον Χριστιανισμό. Οι διώκτες των Χριστιανών επέσυραν την οργή του πλήθους και την κατακραυγή· πολλοί και από τους ίδιους τους διώκτες εστράφησαν εναντίον του Ιουλιανού και κατεκρήμνισαν τα είδωλα των θεών, των οποίων αντελήφθησαν την απάτη. «και ο χθες προσκυνητής σήμερα υβριστής»³.

Αυτό ανάμεσα σε μερικά άλλα εξηγεί και τις καταστροφές των μνημείων που αποδίδουν μόνον στους Χριστιανούς οι νεοπαγανιστές. Όταν πέσει μία τυραννία, οι λεηλασίες και οι καταστροφές γίνονται και από τους πρώην προσκυνητές. Αυτές μάλιστα ταιριάζουν περισσότερο στους ειδωλολάτρες, γιατί αυτό το ήθος διδάσκονται από τους πολεμοχαρείς και οργίλους θεούς τους, ενώ οι Χριστιανοί κατηγορούνται από τους ίδιους για την πραότητα και φιλανθρωπία τους, ο δε σταυρός του Χριστού μοναδικό και ύψιστο σημείο αγάπης, ανοχής και ανεκτικότητας, θεωρείται στοιχείο αδυναμίας και προκαλεί τον χλευασμό τους.

Σε μερικά βέβαια μεγάλα αστικά κέντρα, όπου υπήρχαν φιλοσοφικές σχολές, όπως η Αλεξάνδρεια, η Αντιόχεια, η Αθήνα, εξακολούθησε να προβάλλεται και να ενισχύεται και κατά τον πέμπτο αιώνα, χωρίς πάντως επίδραση στον λαό, η θρησκεία των ειδώλων. Οι ίδιοι άλλωστε οι φιλόσοφοι έπαιρναν αποστάσεις, υποκαθιστώντας την ειδωλολατρία με το φιλοσοφικό σύστημα του Νεοπλατωνισμού, που είχε και θρησκευτικό χαρακτήρα. Ήδη ο Θεοδώρητος στο έργο του «Ελληνικών θεραπευτική παθημάτων», που γράφτηκε τις πρώτες δεκαετίες του πέμπτου αιώνα (προ του 423) διαπιστώνει ότι έχουν απομείνει πολύ ολίγοι ειδωλολάτρες· μοιάζουν σαν το κατακάθι που δεν περνά από τις τρύπες του διυλιστήρος λόγω παχύτητος, πρέπει όμως και αυτοί να τύχουν της ποιμαντικής φροντίδος της Εκκλησίας, ώστε να διαλυθεί η θολούρα, η ομίχλη που τους περιβάλλει, για να δουν την λαμπρότητα του θεϊκού φωτός: «Ει γαρ και ολίγοι λίαν εισίν οι τω πάθει δεδουλωμένοι, και εοίκασιν υποστάθμη τινί παχεία, των του διυλιστήρος ου δικνουμένη πόρων δια παχύτητα, αλλ' ουν ουκ αμελητέον αυτών, ουδέ παροπτέον φθειρομένους υπό του πάθους, αλλά πάντα πόρον

εξευρητέον, ώστε την επικειμένην αυτοίς ομίχλην αποσκεδάσαι και του νοερού φωτός επιδείξαι την αίγλην»⁴.

Καθ' όλην την διάρκεια του πέμπτου αιώνας οι φιλοσοφικές σχολές, συνδεδεμένες με την αρχαία θρησκεία, φυτοζωούν και παρακμάζουν. Ήδη από το δεύτερο μισό του δευτέρου αιώνας ο Χριστιανισμός είχε απορροφήσει εύκολα και γρήγορα τα περισσότερα στελέχη της Στοάς, του Νεοπυθαγορισμού, του Περιπάτου, της Ακαδημίας. Τον τέταρτο αιώνα υπήρχαν ακόμη επαγγελματίες εκλεκτικοί φιλόσοφοι, αλλά δεν υπήρχαν πλέον μέλη των ως άνω σχολών.

Επέζησε επί δύο ακόμη αιώνες ο Νεοπλατωνισμός, που ενδιαφερόταν να συγκρατήσει όχι τόσο την ελληνική σκέψη όσο την καταρρέουσα ειδωλολατρία. Μετά ταύτα τα φιλοσοφικά συστήματα εμελετώντο και στις χριστιανικές σχολές όχι ως ζωντανός λόγος, αλλά από ιστορικό ενδιαφέρον και ως αντικείμενο σπουδής. Το κλείσιμο της φιλοσοφικής νεοπλατωνικής σχολής των Αθηνών το 529 από τον Ιουστινιανό, που κρίνεται συχνά ως εχθρική ενέργεια των Χριστιανών εναντίον του Ελληνισμού, δεν έχει την σημασία που του αποδίδεται. ήδη, όπως ελέχθη, οι σχολές αυτού του είδους είχαν αρχίσει να φυτοζωούν και θα έκλειναν μόνες τους, χωρίς εξωτερική επέμβαση.

Η φιλοσοφία εξακολούθησε να διδάσκεται στο Βυζάντιο, αποκομμένη απλώς από τον παγανιστικό ιστό της. Έχει λεχθή προσφυώς ότι ο Ιουστινιανός δεν υπέγραψε την θανατική καταδίκη της σχολής, αλλά την ληξιαρχική πράξη του φυσιολογικού της θανάτου⁵. Είναι λοιπόν σαφές από τα λεχθέντα ότι η πατερική γραμματεία που αναφέρεται στα είδωλα περιορίζεται στους πέντε

πρώτους αιώνες, γιατί μετά ταύτα έπαυσε και στοιχειωδώς να υπάρχει η θρησκεία των ειδώλων, η οποία, όπως αποδείχθηκε, δεν αντέχει σε δύσκολες ιστορικές συνθήκες, είναι ξένα προς τη φύση της ο σταυρός και το μαρτύριο. Ακμάζει συνδεδεμένη με την δύναμη της εξουσίας, με την άνεση, τα συμπόσια, τα πανηγύρια, όπως είναι και το ήθος των θεών της. Η γραμματεία αυτή των Πατέρων δεν είναι επιθετική, αλλά αμυντική· την προκάλεσαν οι σκληροί διωγμοί των Ρωμαίων αυτοκρατόρων εναντίον των Χριστιανών και οι αστήρικτες και συκοφαντικές κατηγορίες εναντίον του Χριστού και του Ευαγγελίου ειδωλολατρών λογίων, όπως ο Κέλσος, ο Ιεροκλής και ο Πορφύριος. Ο τελευταίος μάλιστα, μαθητής του Πλωτίνου, ασκητικός όπως ο διδάσκαλός του, αλλά λιγώτερο ανεκτικός και οικουμενικός, εισήγαγε στο νεοπλατωνικό σύστημα τους αποθνήσκοντες θεούς της ελληνικής αρχαιότητας· μετέβαλε τον Νεοπλατωνισμό σε θρησκεία και ήλπιζε ότι θα ανακόψει την θριαμβευτική πορεία του Χριστιανισμού, όπως επεχείρησε μισό αιώνα αργότερα με δυναμικά μέσα ο Ιουλιανός. Έχει εκφρασθή η γνώμη ότι ίσως ο Πορφύριος να μην είναι ξένος προς την

έκρηξη του τελευταίου τρομερού αντιχριστιανικού διωγμού του Διοκλητιανού το 3036. Μπορεί έτσι κανείς εύκολα να διακρίνει την γραμματεία αυτή σε δύο περιόδους· στην γραμματεία της περιόδου των διωγμών, όπου βασικώς εντάσσονται τα μαρτυρολόγια, οι απολογηταί συγγραφείς του δευτέρου αιώνας και οι αλεξανδρινοί συγγραφείς Κλήμης και Ωριγένης.

Στην δεύτερη μετά την κατάπαυση των διωγμών περίοδο, τους οποίους ανανέωσε για λίγα χρόνια ο Ιουλιανός, εντάσσονται σχετικά συγγράμματα μεγάλων Πατέρων και διδασκάλων, όπως του Μ. Αθανασίου, του Μ. Βασιλείου, του Γρηγορίου Θεολόγου, του Γρηγορίου Νύσσης, του Ιωάννου Χρυσοστόμου, του Επιφανίου Κύπρου, του Ευσεβίου Καισαρείας, ως και η έξοχη πραγματεία του Θεοδωρήτου Κύρου που μνημονεύσαμε. Οι μεγάλοι Γαζαίοι φιλόσοφοι και θεολόγοι του έκτου αιώνας Αινείας ο Σοφιστής, Ζαχαρίας Σχολαστικός και Προκόπιος Σοφιστής, τα αποδιδόμενα στον Διονύσιο Αρεοπαγίτη συγγράμματα, ο Ιωάννης Φιλόππος και άλλοι συγγραφείς, που χαρακτηρίζονται ως απολογηταί, ασχολούνται με τον φιλοσοφικό προβληματισμό που προκάλεσε ο Νεοπλατωνισμός και όχι με την θρησκεία των ειδώλων. Μικρό κεφάλαιο, όπου συμπυκνωμένα απορρίπτεται η πολυθεία, έχει περιλάβει ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός στο γνωστό δογματικό του έργο «Έκδοσις ακριβής της Ορθοδόξου πίστεως» με τίτλο «Απόδειξις, ότι εις έστι Θεός και ου πολλοί»⁷. Δέκα αιώνες μετά τον Ιουλιανό το ουτοπικό του όραμα για την αναβίωση του δωδεκαθέου επανέλαβε ο γνωστός φιλόσοφος του Μυστρά Γεώργιος Πλήθων Γεμιστός, ο οποίος όμως δεν διέθετε κρατική εξουσία για να επιβάλει με διωγμούς την αρχαία θρησκεία, πράγμα που θα έπραττε, αφού, όπως προκύπτει από τα διασωθέντα αποσπάσματα του έργου του «Νόμων συγγραφή», προέβλεπε την θανατική ποινή για όσους θα ηρνούσαν να προσκυνήσουν τα είδωλα. Δεν προκάλεσε πάντως μεγάλη γραμματειακή κίνηση και αντιπαράθεση, εκτός των σχετικών έργων του πατριάρχου Γενναδίου Σχολαρίου⁸. Για τον Πλήθωνα Γεμιστό υπάρχει ειδική εισήγηση, όπως επίσης υπάρχουν ειδικές εισηγήσεις για ορισμένα συγγράμματα της παλαιάς γραμματείας των πέντε πρώτων αιώνων, όπως για τα μαρτυρολόγια, για τους απολογητάς και για τους αγίους Γρηγόριο Θεολόγο και Κύριλλο Αλεξανδρείας.

Στα μαρτυρολόγια που έχουν διασωθή, όπου κατά κάποιο τρόπο διασώζονται τα πρακτικά της δίκης των μαρτύρων ή σχετικές διηγήσεις και περιγραφές, διατυπώνεται έξοχη επιχειρηματολογία από τους υποψηφίους μάρτυρες εναντίον της πλάνης των ειδώλων και προβάλλεται η πίστη στον αληθινό Θεό. Οι απολογηταί του β' αιώνας, ειδωλολάτρες φιλόσοφοι προηγουμένως, γνωρίζουν πολύ καλά την αρχαία γραμματεία, τα θετικά και αρνητικά στοιχεία του αρχαίου ελληνικού κόσμου. Υποχρεωμένοι να αμυνθούν για ασύστατες κατηγορίες αναιρούν όσα αποδίδονται στον Χριστιανισμό και συγχρόνως προβάλλουν τα αρνητικά στοιχεία ιδιαίτερα της αρχαίας μυθολογίας και ειδωλολατρίας.

Η αυστηρότητά τους έναντι του αρχαίου κόσμου ποικίλλει. είναι όμως κοινή και αστασίαστη η αρνητική στάση απέναντι στην ειδωλολατρία, την οποία άλλωστε απέρριψαν σχεδόν όλοι οι αρχαίοι σοφοί, των οποίων παραθέτουν τις μαρτυρίες. Συνέβαλαν πάντως πολύ στην ενίσχυση των δεσμών Χριστιανισμού και Ελληνισμού με το κύρος των ως φιλοσόφων και με τον εντοπισμό θετικών στοιχείων στην

αρχαία ελληνική σκέψη. Του απολογητού Αριστείδη του Αθηναίου σώζεται η «Απολογία»⁹ που απηύθυνε προς τον αυτοκράτορα Αδριανό με ενδιαφέρουσες εκτιμήσεις για τους ειδωλολάτρες, που τους διακρίνει σε τρεις ομάδες, στους Χαλδαίους, στους Έλληνες και στους Αιγυπτίους. Ο Ιουστίνος ο φιλόσοφος και μάρτυς στις δύο «Απολογίες» του¹⁰, που τις απευθύνει στους αυτοκράτορες Αντωνίνο τον Ευσεβή και Μάρκο Αυρήλιο, αναφέρεται συν τοις άλλοις στην ανωτερότητα του Χριστιανισμού έναντι της ειδωλολατρίας. Με την θεωρία του για τον σπερματικό λόγο και την θετική αντιμετώπιση των αρχαίων φιλοσόφων, όπως του Πλάτωνος, ενίσχυσε την προσέγγιση Χριστιανισμού και Ελληνισμού. Υπάρχουν και απολεσθέντα συγγράμματά του απευθυνόμενα «Προς Έλληνας».

Ενδιαφέροντα είναι και αρκετά ψευδοϊουστίνια κείμενα τα οποία εγράφησαν ολίγα χρόνια μετά τον Ιουστίνο ή αργότερα από απολογητάς που εκράτησαν την ανωνυμία τους με χαρακτηριστικούς τίτλους: «Λόγος προς Έλληνας»¹¹, «Λόγος παραινετικός προς Έλληνας»¹², «Ερωτήσεις χριστιανικά προς Έλληνας»¹³, «Ερωτήσεις ελληνικά προς Χριστιανούς»¹⁴ κ.ά. Ο Αθηναγόρας στο έργο του «Πρεσβεία περί Χριστιανών»¹⁵, που το απευθύνει στους αυτοκράτορες Μάρκο Αυρήλιο και Κόμμοδο, αναιρεί τις τρεις βασικές κατηγορίες εναντίον των Χριστιανών για αθεότητα, ανηθικότητα και ανθρωποφαγία, τις οποίες επιστρέφει εναντίον των ειδωλολατρών.

Ο Θεόφιλος Αντιοχείας στο έργο του «Προς Αυτόλυκον»¹⁶ παρουσιάζει τον Χριστιανισμό ως την μόνη ασφαλή οδό προς την θεογνωσία, παραβάλλει τους ψευδείς θεούς των ειδώλων με τον αληθινό Θεό και υπερασπίζεται το όνομα Χριστιανός, το οποίο εχλεύαζαν οι ειδωλολάτρες. Ο Τατιανός στο έργο του «Λόγος προς Έλληνας»¹⁷ είναι αυστηρός απέναντι του Ελληνισμού γενικώς. συγκρίνει την αλήθεια της χριστιανικής πίστεως με τις δοξασίες και τον βίο των ειδωλολατρών και προβάλλει την αρχαιότητα του Χριστιανισμού έναντι των φιλοσοφικών διδαγμάτων, θεωρώντας την Π. Διαθήκη ως χριστιανική βίβλο, όπως πράγματι είναι.

Η «Προς Διόγνητον»¹⁸ επιστολή έχει ελάχιστα στοιχεία για τα είδωλα. Το σκληρότερο και αυστηρότερο κείμενο για τον αρχαίο ελληνικό κόσμο και για την ειδωλολατρία είναι το έργο του Ερμεία με τίτλο «Διασυρμός των έξω φιλοσόφων»¹⁹. Του απολογητού Κοδράτου²⁰ το σχετικό έργο μνημονεύεται, αλλά δεν σώζεται. Οι δύο μεγάλοι Αλεξανδρινοί Θεολόγοι

Κλήμης και Ωριγένης ενισχύουν το άνοιγμα προς τον αρχαίο ελληνικό κόσμο, ακολουθώντας τους απολογητάς Ιουστίνο και Αθηναγόρα και προοδοποιώντας το έργο των μεγάλων Καππαδοκών θεολόγων και του Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου, είναι όμως αυστηροί και απόλυτοι στην απόρριψη της θρησκείας των ειδώλων. Το σχετικό υλικό ο Κλήμης το έχει συγκεντρώσει στο έργο του «Προτρεπτικός προς Έλληνας»²¹, όπου ελέγχει την ασέβεια και τον βίο των Εθνικών προβάλλοντας αντίστοιχα την θεοσέβεια και το ήθος των Χριστιανών, με εντυπωσιακό πλούτο παραθέσεων από την αρχαία γραμματεία. Σχετικό υλικό υπάρχει και στο έργο του «Στρωματείς»²².

Στον Κλήμεντα οφείλουμε την βασική θέση για την ενιαία πορεία, σε διαφορετικούς δρόμους, των Ιουδαίων και των Ελλήνων προς τον Χριστό. Η φιλοσοφία παιδαγωγούσε τους Έλληνες και τους οδηγούσε στον Χριστό, όπως ο νόμος τους Εβραίους. Ανάμεσα στο πλήθος των πολυποίκιλων συγγραμμάτων του Ωριγένη σώζεται και το έργο «Κατά Κέλσου»²³. Σ' αυτό αναιρεί ο μεγάλος θεολόγος το πολεμικό έργο που έγραψε ο ειδωλόλατρες λόγιος Κέλσος με τίτλο «Αληθής Λόγος» εναντίον του Χριστιανισμού, στο οποίο θέλει να αποκρούσει την άποψη του Ιουστίνου και των απολογητών περί του Χριστού ως θείου Λόγου και να αποδείξει ότι ο αληθής λόγος είναι ο ιδικός του, ο φιλοσοφικός. Εκτός από την αναίρεση των θέσεων του Κέλσου το έργο θεωρείται σημαντικό, γιατί μας διέσωσε το κείμενο του «Λόγου Αληθούς», το οποίο ακολουθεί κατά πόδας, διαφορετικά δεν θα το γνωρίζαμε, αφού δεν σώθηκε σε άλλες εκδόσεις.

Ο «Λόγος Αληθής» του Κέλσου είναι το πρώτο συστηματικό αντιχριστιανικό έργο από της πλευράς του Εθνισμού, γι' αυτό και ο Ωριγένης αισθάνθηκε την ανάγκη να αναιρέσει, χαρίζοντας στον Χριστιανισμό ένα από τα βασικά απολογητικά έργα της αρχαιότητας. Την μετά τους διωγμούς δεύτερη περίοδο της αντιειδωλολατρικής γραμματείας εγκαινιάζει ο Μ. Αθανάσιος με το έργο του «Κατά Ελλήνων» ή «Κατά

ειδώλων»²⁴ σύμφωνα με άλλη γραφή. Ξαναδιαβάσαμε το έργο αυτό αυτές τις ημέρες και εντυπωσιαστήκαμε από την καθαρότητα της σκέψης, την συστηματικότητα της ανάπτυξης, την δύναμη των επιχειρημάτων, την θεολογική συνέπεια και ακρίβεια του νεαρού θεολόγου και συγγραφέως, ο οποίος, όταν το έγραφε προ της αρειανικής έριδος (προ του 318), βρισκόταν στην ηλικία των είκοσι ετών. Ανήκει στα καλύτερα ή ίσως είναι το καλύτερο σχετικό έργο της εκκλησιαστικής αρχαιότητας, αφού τα επίσης άριστα έργα του Αγίου Γρηγορίου Θεολόγου, του Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας και του Θεοδωρήτου Κύρου έχουν διαφορετική δομή και σύνθεση, πολύτιμα

πάντως και αυτά, εφάμιλλα και ισάξια. Περιγράφει κατ' αρχήν πώς έφθασε το ανθρώπινο γένος στην ειδωλολατρία, που θεωρείται προϊόν και συνήγορος της αμαρτίας, και ελέγχει κατόπιν τις ηθικές παρεκτροπές των θεών που επηρεάζουν και την ηθική συμπεριφορά των ανθρώπων, στηριζόμενος σε όσα οι ποιηταί και οι λογογράφοι παραδίδουν.

Είναι αυστηρός αλλά αληθινός ο ισχυρισμός του κατά τον οποίο, «ει γαρ τις των παρ' αυτοίς λεγομένων θεών λάβοι τας πράξεις, ευρήσει μη μόνον ουκ είναι αυτούς θεούς, αλλά και των ανθρώπων τους αισχίστους γεγονότας»²⁵ Στη συνέχεια δείχνει ότι ο Θεός «ανελών την των εθνών ή ειδώλων αθεότητα»²⁶ με την πολλαχού της Π. Διαθήκης απόρριψη και καταδίκη της, δεν άφησε το ανθρώπινο γένος να φέρεται άμοιρο της αληθινής θεογνωσίας.

Σ' αυτήν οδηγούν με ασφάλεια, εκτός από την Αγία Γραφή, η ίδια η ανθρώπινη φύση, που έχει μέσα της και όχι έξω ή μακριά την γνώση του Θεού, αλλά και ο θαυμαστός κόσμος της δημιουργίας, η παναρμόνια κτίση, ώστε να μην υπάρχει καμμία πρόφαση και δικαιολογία για τους ειδωλολάτρες, διότι και γι' αυτούς υπάρχει μέσα στην ψυχή τους και έξω στον κόσμο της δημιουργίας ο δρόμος της γνώσεως του αληθινού Θεού. Πριν αναφερθούμε στους τρεις Καππαδόκες θεολόγους, που συνεχίζουν την παράδοση των Αλεξανδρινών, πρέπει να μνημονεύσουμε τον πολυμαθή εκκλησιαστικό ιστορικό Ευσέβιο Καισαρείας, στενό φίλο και σύμβουλο του Μ. Κωνσταντίνου, στον οποίο (Μ. Κωνσταντίνο) οφείλεται η νίκη και ο θρίαμβος του σταυρού εναντίον της πλάνης των ειδώλων. Το θείας όντως εμπνεύσεως και παρακινήσεως αποστολικό έργο του Μ. Κωνσταντίνου άλλαξε την ιστορία της ανθρωπότητας, εδημιούργησε την αληθινή, την χριστιανική Νέα Εποχή, την χριστιανική οικουμένη, την οποία τώρα προσπαθούν να παραμερίσουν άλλες δυνάμεις με την παγκοσμιοποίηση της Νέας Εποχής, όχι του Χριστού, αλλά του Αντίχριστου, στην οποία υπάγονται και οι θορυβώδεις σύλλογοι και κινήσεις των πάσης φύσεως νεοειδωλολατρών.

Έτσι δικαιολογείται το μίσος και η απέχθειά τους εναντίον του μεγάλου αγίου βασιλέως και αποστόλου, ο οποίος πρώτος ανάμεσα σε όλους τους βασιλείς υπέταξε την βασιλική αλουργίδα, το κράτος, στο θέλημα του Θεού, και έκανε πραγματικότητα την επί γης βασιλεία του Θεού κατά την βυζαντινή χιλιετία. Μία σοβαρή παράλειψη του συνεδρίου μας είναι ότι απουσιάζει μία σχετική εισήγηση για το κοσμοϊστορικό έργο των αγίων θεοστέπτων και ισαποστόλων βασιλέων Κωνσταντίνου και Ελένης.

Ο Ευσέβιος Καισαρείας λοιπόν ετοίμασε περί το 303 ογκώδες σύγγραμμα «Κατά Πορφυρίου», αποτελούμενο από 25 βιβλία, για να απαντήσει στις

κατηγορίες και συκοφαντίες του εθνικού λογίου. Δυστυχώς το έργο χάθηκε, όπως χάθηκε και το έργο του Πορφυρίου, και ελάχιστα μόνο παραθέματα σώζονται στα κείμενα του Ιερωνύμου. Με άλλο έργο του απάντησε επίσης στον Ιεροκλή, έπαρχο της Βιθυνίας κατά τον μεγάλο διωγμό του 303, ο οποίος μιμούμενος τον «Λόγο Αληθής» του Κέλσου συνέταξε έργο με τίτλο «Λόγος Φιλαλήθης», όπου προέβαλλε κυρίως τον Απολλώνιο Τυανέα στη θέση του Χριστού.

Ο Ευσέβιος απήντησε με το μικρό δοκίμιό του «Προς τα του Ιεροκλέους εις Απολλώνιον τον Τυανέα»²⁷. Σε απολεσθέν επίσης έργο του με τίτλο «Έλεγχος και Απολογία», που υπενθυμίζει παλαιότερο έργο του Διονυσίου Αλεξανδρείας, ανεσκεύαζε κατηγορίες εθνικών εναντίον του Χριστιανισμού. Το σπουδαιότερο όμως απολογητικό έργο του είναι η διλογία θα λέγαμε που φέρει τους τίτλους «Ευαγγελική Προπαρασκευή»²⁸ και «Ευαγγελική Απόδειξις»²⁹.

Στο πρώτο εξετάζονται όλα τα της πολυθείας των Ελλήνων και προβάλλεται η αρχαιότης και η ανωτερότης της θρησκείας της Π. Διαθήκης, για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ορθώς οι Έλληνες εγκατέλειψαν την πολυθεία και αποδέχθηκαν τον Χριστιανισμό. Απάντηση στις κατά του Χριστιανισμού κατηγορίες δίνει ο Ευσέβιος χρησιμοποιώντας τους ίδιους τους φιλοσόφους της ελληνικής αρχαιότητας. Το δεύτερο βιβλίο, η «Ευαγγελική Απόδειξις», απευθύνεται προς τους Ιουδαίους, έχει όμως σχέση και με τους εθνικούς και την απαντώμενη σ' αυτούς υποτίμηση της Π. Διαθήκης, η οποία και σήμερα έντονα υποστηρίζεται από τους νεοειδωλολάτρες.

Ο Ευσέβιος υποστηρίζει ότι οι Χριστιανοί δεν εντάσσονται στον Ιουδαϊσμό, αλλά στην θρησκεία των πατριαρχών και των προφητών, όπου φωτίζεται και προαναγγέλλεται το πρόσωπο και το έργο του Χριστού. Του Μ. Βασιλείου το πιο γνωστό έργο είναι ο «Λόγος προς τους νέους όπως αν εξ ελληνικών ωφελοίντο λόγων»³⁰, όπου συνιστά επιλεκτική χρήση της αρχαίας γραμματείας και ολοκληρωτική απόρριψη των όσων παρουσιάζει περί των θεών.

Σημαντικές αναφορές στα είδωλα υπάρχουν και σε άλλα του έργα. Του αγίου Γρηγορίου Θεολόγου υπάρχουν οι δύο «Στηλιτευτικοί λόγοι κατά Ιουλιανού βασιλέως»³¹, στους οποίους αναφερθήκαμε. Του αγίου Γρηγορίου Νύσσης ο «Λόγος Κατηχητικός Μέγας»³² συχνά αναφέρεται με απολογητική τάση στις δοξασίες των Εθνικών και των Ιουδαίων. Το μικρό έργο του επίσης «Προς Έλληνας εκ των κοινών εννοιών»³³ αποσκοπεί να δείξει ότι η περί Αγίας Τριάδος χριστιανική διδασκαλία δεν καταλήγει σε πολυθεία, που είναι ασέβεια. Και εις άλλα έργα του υπάρχουν σχετικές αναφορές.

Του Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου σχετικές είναι οι απολογητικές πραγματείες «Κατά Ιουδαίων και Ελλήνων»³⁴ και «Εις Βαβύλαν κατά Ιουλιανού και Ελλήνων»³⁵, ενώ σχετικές αναφορές υπάρχουν και εις άλλα έργα. Του Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας υπάρχει το έργο «Υπέρ της των Χριστιανών ευαγούς θρησκείας προς τα του εν αθέοις Ιουλιανού»³⁶, για το οποίο θα ακουσθεί ειδική εισήγηση. Ο Θεοδώρητος τέλος, όπως ήδη μνημονεύσαμε, συνέγραψε το έργο «Ελληνικών παθημάτων θεραπευτική»³⁷, που θεωρείται ένα από τα καλύτερα και ίσως το

καλύτερο απολογητικό έργο της αρχαιότητας, μολονότι εμείς θεωρούμε την εκτίμηση αυτή ότι ταιριάζει περισσότερο στο έργο του Μ. Αθανασίου «Κατά Ελλήνων» ή «Κατά ειδώλων».

Επίλογος

Σ' αυτό λοιπόν τό έργο εκτιμά ο Μ. Αθανάσιος ότι η θεοσέβεια και η γνώση του αληθινού Θεού δεν χρειάζεται τόσο πολύ την διδασκαλία των ανθρώπων, γιατί αποκτάται μόνη της. Την ευρίσκει κανείς και μέσα στην Αγία Γραφή, όπως και στα συγγράμματα των Αγίων Πατέρων, με τα οποία καταλαβαίνει κανείς ότι η διδασκαλία του Ευαγγελίου δεν είναι ούτε ευτελής ούτε παράλογη, όπως χλευαστικά ισχυρίζονται οι ειδωλολάτρες, στρεφόμενοι ιδιαίτερα με μεγάλη πώρωση και αναισθησία εναντίον του Σταυρού του Χριστού. Δυστυχώς η χλεύη αυτή επαναλαμβάνεται και στις ημέρες μας από τους ποικίλους κύκλους των νεοειδωλολατρών.

Στα σχετικά συγγράμματά τους οι Πατέρες ελέγχουν την αμάθεια και την προκατάληψή τους, ώστε να μη κλονισθεί η πίστη των Χριστιανών, αλλά και να ακολουθήσουν την αλήθεια του Ευαγγελίου όσοι εξακολουθούν να ζουν στην πλάνη των ειδώλων ή να επιστρέψουν όσοι και στις ημέρες μας παρασύρονται από την εκμετάλλευση του πατριωτισμού και την μόδα της πολυθείας και πολυπολιτισμικότητας. Η ειδωλολατρία είναι ανοησία και παραφροσύνη, γιατί αντί του κτίστη θεοποιεί τα κτίσματα, και οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην έκλυση των ηθών και σε πάθη ατιμίας, όπως ο απόστολος Παύλος θεόπνευστα διεκήρυξε στο πρώτο κεφάλαιο της «Προς Ρωμαίους» επιστολής. Ο Αντίχριστος επιχειρεί, αλλά δεν θα μπορέσει να ακυρώσει το έργο του Χριστού.

Πηγή: www.impantokratoros.gr

«Είδωλα και Ειδωλολατρία
στους Πατέρες της Εκκλησίας»
του πρωτ. Θεοδώρου Ζήση
Καθ. Θεολ. Σχολ. ΑΠΘ

<http://1myblog.pblogs.gr/tags/eidololatria-gr.html>

Τὸ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων .

Επιστολή Παύλου προς Τιμόθεον Α' 4, 1